

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME
KOMİSYONU
GÖÇ VE UYUM ALT KOMİSYONU
TUTANAKLARI

21 Kasım 2018 Çarşamba

21 Kasım 2018 Çarşamba
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 12.39
BAŞKAN: Atay USLU (Antalya)

BAŞKAN – Sayın milletvekillerim, değerli arkadaşlar; hepinize iyi günler diliyoruz. Geçen hafta Alt Komisyonumuz Göç İdaresini ziyaret etmişti. Göç idaresinde bir bilgilendirme yapmıştık. Bu hafta da sığınmacıların eğitime erişimleri konusunda Millî Eğitim Bakanlığından Hayat Boyu Eğitim Genel Müdürümüz ve ekibi buradalar. Sığınmacıların, Suriyeli sığınmacıların ve diğer sığınmacıların eğitime erişimleri konusunda şu ana kadar Millî Eğitim olarak neler yapıldı, neler hedefleniyor, bu konuda bilgilendirme yapacaklar. Daha önceki toplantılarımızda da söylemiştik. Tabii, usul olarak, genel olarak bilgi edindik, eğitimle ilgili bilgiler alacağız, bir de sağlık ve çalışma hayatına erişimleriyle ilgili bilgi aldıktan sonra sivil toplumlara, akademisyenlere ve saha ziyaretlerine devam edelim diye düşünüyorum. Bazı milletvekili arkadaşlarımızdan teklifler geldi, yine herhangi bir ziyaret konusunda, herhangi bir sivil toplumla irtibat konusunda teklifiniz varsa da bunlara açığız, onları da Komisyonumuza önümüzdeki günlerde davet edersiz inşallah.

Türkiye’deki Suriyeliler konusunda tabii, farklı süreçler devam ediyor. Şunu ifade edeyim: Geri dönen Suriyeli sayısı bu hafta İçişleri Bakanlığımız tarafından açıklandı 300 bini geçti. Şu ana kadar 300 binden fazla Suriyeli hem Cerablus bölgesine hem de İdlib bölgesine, Fırat Kalkanı ve öbür tarafta da Zeytin Dalı Operasyonu’yla güvenli bölge hâline getirilen bölgeye döndü. Bir güvenli geri dönüş süreci devam ettiriliyor. İnşallah, Suriye’de iç barış gerçekleşir, Suriyeli kardeşlerimizin hepsi de kendi ülkelerinde mutlu ve huzurlu bir şekilde yaşarlar diye düşünüyorum.

Biz de bu gelişmeler olurken Avrupa’da da ilginç gelişmeler oluyor. Bu gelişmelere ben bir örnek vermek istiyorum. İtalya’da bir belediye başkanı sığınmacılara yardım ettiği gerekçesiyle tutuklandı, gözaltına alındı, hâlâ tutuklu vaziyette duruyor. Riace Belediye Başkanı Lucano Suriyelilere ve sığınmacılara yardım ettiği gerekçesiyle.

Yine aynı İtalya’da başka bir belediye başkanı –bu belediye başkanı hakikaten ciddi bir şekilde küçük bir belediye burası- sığınmacılar konusunda oradaki belde halkıyla beraber ciddi çalışmalar yapıyorlar. Bu yardımı yaparken buna yakın başka bir belediye de, Rovigo Belediye Başkanının da tüm sığınmacılara elektronik kelepçe takılması gerektiğiyle ilgili bir söylemi oldu. Avrupa’da hakikaten bu tür tezatlar ortaya çıkmaya başladı, bir taraftan yardım etmek isteyen Avrupalılar var, onlara karşı ortada duran devlet sistemleri var. Bunun örnekleri daha önce Almanya ve Danimarka’da da yaşanmıştı, orada da kanun çıkarmışlardı. Sığınmacıların belli değer, 500 euronun üzerindeki -ki onlar da 500 dolar, 500 euro bir rakamdı- değerli eşyalarına el koymuşlardı kanunla. Danimarka, Almanya’nın bazı eyaletleri bu konuda kanun çıkarmışlardı. Avrupa’daki durum da bu.

İnşallah –söylediğim gibi- bu süreç dünya tarafından, Türkiye tarafından doğru bir şekilde yürütülür, yönetilir çünkü bu sürecin doğru yönetilmesi demek hem insana ve insanlığa hem de dünyaya katkı sunması demek; doğru yönetilmemesi demek yeni sorunların, yeni problemlerin ortaya çıkması demek olduğunu düşünüyorum.

Buyurun Sayın Genel Müdürüm, sizi dinliyoruz, önce ekibi bir tanıyalım sonra da sizi dinleyelim.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim; öncelikle tabii, gecikmeden dolayı da tekrar özürlerimizi ifade ederiz. Kemal Gül Bey Göç ve Acil Durum Daire Başkanımız, Selami Bey’de Şube Müdürü olarak aynı dairede çalışan arkadaşımız.

Tabii, Türkiye’de misafir olarak bulunan biz onlara “misafir” de diyoruz, tabii, uluslararası hukuk çerçevesi içerisinde değişik, farklı tabirler de kullanılıyor ama biz geçici koruma altındaki Suriyeliler veya yabancılar olarak bu tabiri ifade ediyoruz. Özellikle 2011 yılından itibaren Suriye’de yaşanan hadiselerle birlikte, Suriye’den ülkemize bir akışın gelmesiyle birlikte ilk etapta insani yardım çerçevesi içerisinde sınır boylarında yoğun bir çalışma içerisinde olduğu hepimizin malumu. Bu çalışmaların devam etmesiyle birlikte tabii ki süreç içerisinde burada Türkiye’ye sığınan, geçici koruma altında bulunan Suriyelilerle alakalı olarak onların temel, insani ihtiyaçları giderilmeye çalışılırken, hâliyle öncelikle kamplarda olmak üzere değişik mekânlarda bu misafirlerin eğitim ihtiyacı da söz konusu oldu. Şimdi, Türkiye’deki Suriyelilerin eğitimle ilgili çalışmalarını koordinesini yapan bizim Genel Müdürlüğümüz.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Kaç yıldır Genel Müdürlüğünüz faaliyette?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Bizim Genel Müdürlüğümüz tabii ki Millî Eğitim Bakanlığına bağlı olarak önce Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğüydü, 2014 veya 2013’te isim değişikliğiyle Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü oldu.

BAŞKAN – Köklü bir Genel Müdürlük.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Köklü bir Genel Müdürlük.

Aslında Genel Müdürlüğümüzün temel faaliyetleri... Açık öğretim liseleri bize bağlı, aynı zamanda halk eğitim merkezleri bize bağlı 992 tane halk eğitim merkezi var, bununla birlikte 22 tane olgunlaşma enstitüsü var, orası da bize bağlı. Tabii, bu çalışmalarımızı biz sürdürürken Suriye meselesinin de ortaya çıkmasıyla birlikte koordinasyonu sağlamak amacıyla bizde 16 Mayıs 2016 yılında Göç ve Acil Durum Eğitim Daire Başkanlığı kuruldu.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Artı olarak.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Evet artı olarak, Genel Müdürlüğümüzün bünyesinde bir yeni daire başkanlığı kuruldu ve dolayısıyla Suriyelilerin ve yabancıların eğitimiyle ilgili çalışmalarda koordineyi sağlama görevi de bizim Genel Müdürlüğümüze verilmiş oldu. Dolayısıyla, başkanlığımız bu anlamda çalışmaları yürütüyor.

Şimdi, ben önce şunu da yine ifade edeyim: Türkiye’de şu an geçici koruma altında bulunan, biz buna artık “Suriyeliler” diye kısaca ifade edebiliriz. “Suriyeliler” dediğimiz zaman bunun içerisine Irak’tan, Afganistan’dan farklı ülkelerden gelen ve geçici koruma altında bulunanları da dâhil ediyoruz ama ağırlık Suriye olduğu için “Suriye” diye ifade edelim. Onlarının eğitimiyle alakalı meselelerde -biraz sonra biraz daha rakamlarla da bunu ifade edeceğiz- öncelikle eğitim çalışmaları kamplarda başladı. Tabii, kampların artık şehirlere taşınmasıyla birlikte şehir merkezlerinde de Suriyelilerin iskân etmesiyle birlikte bulundukları bölgelerde de var olan çocukların eğitimi gündeme geldi ve bizim “Geçici Eğitim Merkezi” dediğimiz bir tabirimiz var, kısaca “GEM” diyoruz. Şimdi, GEM’lerde ilk etapta bunların eğitimini vermeye başladık. GEM’leri de iki ana kategoride ifade edebiliriz: Birisi kamplarda bulunan bu çadır kent olabilir veya konteyner kent olabilir. Buralarda yer alan Suriyeli çocukların eğitime kazandırılmasına yönelik gerek çadırların gerek konteynerlerin okula dönüştürülmesiyle birlikte yürütülen eğitim çalışmaları devam ederken, tabii, hâliyle bu yetmedi, çadır kentlerin de dışında Suriyelilerin yoğun olarak bulunduğu bölgelerde ve alanlarda da biz eğitim çalışmalarını başlattık. İşte, “geçici eğitim merkezi” dediğimiz gerek kamplarda açılmış olan bu eğitim merkezleri -bu bazen 2 sınıftır, 4 sınıftır, 5 sınıftır duruma göre değişir- artı, bizim okullarımızda diyelim ki tekli eğitimin yapıldığı yerlerde saat ikide, üçte eğitim öğretimin sona ermesinden sonra, Suriyelilerin yoğun olarak

yaşadığı, bulunduğu bölgelerde, o okullar tespit edildi ve öğrencilerin oraya devam etmesiyle birlikte eğitim öğretim hayatının devam ettirmesi için gereken imkânlar hazırlandı. Biz hem o yapıyı hem de çadır kentlerdeki o yapıyı “geçici eğitim merkezi” diye isimlendirdik. Dolayısıyla, geçici eğitim merkezleri bu şekilde devam etti, biraz sonra detaylarını biraz daha vereceğiz.

Tabii, bunun devamıyla birlikte sosyal uyum çerçevesi içerisinde sayının da hâliyle artmış olmasını da göz önünde bulundurularak şöyle bir uygulamaya da geçildi: Örgün eğitim kapsamı içerisinde -ki bu sene üçüncü senesi- üç senedir Türkiye’nin neresinde olursa olsun, Suriyeli öğrencilerin veya yabancı öğrencilerin eğitim hakkından mahrum kalmaması açısından hangi okulu isterse, bulunduğu yerde işte ilkokuldur, ortaokuldur seviyesine göre lisedir, liselerin hangi türlerinde uygunluk varsa, kontenjan durumu da tabii ki hâliyle burada bir etken, bazı sınavlı okullar var, onlar bunu dışında tabii ki- öğrencilerin örgün eğitim kapsamı içerisinde de eğitim öğretim faaliyetlerini görmeleri için bir imkân sağlandı. Bizim bu anlamdaki politikamız şu oldu: Hedefimiz tabii sosyal uyumun bir gereği olarak Suriyeli öğrencilerin örgün eğitimle birlikte eğitim öğretim hayatlarını sürdürmelerini sağlamak. Dolayısıyla, biz geçici eğitim merkezlerinin, bölgenin şartlarını ve durumlarını da göz önünde bulundurarak kapatılmasını, tecridi olarak, aşama aşama olarak kapatılmasını ve hayatın akışı içerisinde hayatlarını sürdürmelerini sağlamak amacıyla öğrencilerin, çocukların örgün eğitime dâhil edilmesiyle alakalı üç yıldır bir çalışmamız var. Dolayısıyla, iki yıldır diyelim ki her kademenin ilk sınıflarında, geçici eğitim merkezlerinde hemen hemen mümkün mertebe hiç öğrenci kaydı almamaya başladık, ki onları örgün eğitim çerçevesi içerisinde eğitim öğretim faaliyetini yürütmeleri açısından.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Yani ilk önce bu kamp içi veya kamp dışı herhâlde Arapça tarzı bir eğitime aldınız, onlar da tabii Türkçe bilmediği için, daha sonra Türkçe bilince mi mesela devlet okullarına geçiş yapabildiler, nasıl oldu o süreç?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Şöyle yani biz kamplarda eğitime almış oluruz kamplarda ikamet ettiğinden dolayı. Gerek kamp içinde olsun gerekse örgün eğitim içerisinde olsun tabii ki Türkçe’yi öğretme anlamında özel bir gayret gösterdik. On beş saat bunlara Türkçe eğitimin verilmesini sağlamak için program hazırladık.

BAŞKAN – Özel kurslar açıldı.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bu öğretmenler Suriyeli mi Türk öğretmen mi?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Tabii bizim Türk öğretmenlerimiz. Onların öğretmenliğinde onlara biz Türkçeyi öğretmek amacıyla çalışmalar yaptık. Bunu hem geçici eğitim merkezlerinde hem örgün eğitime başlayanlar için de Türkçe okuryazarlığı yetersiz görülenler için de aynı çalışmayı tabii ki verdik çünkü Türkçeyi bilmeden zaten bunların intibakı, sosyal uyumu mümkün değil. Yani bizim bu anlamda Türkçeyi öğretme anlamında birinci önceliğimizdi. Bu sadece okullarla da sınırlı değil, aynı zamanda biz halk eğitim merkezlerinde de Türkçenin öğretilmesi -hani yetişkinler için olsun, öğrenciler için olsun- Türkçeyi öğretmek amacıyla her türlü imkânı da seferber ediyoruz. Yani tabii ki tüm eğitimcilerimiz bizim kendi öğretmenlerimiz veya usta öğreticilerimiz. Bu anlamda dersi vermeye yetkin olan öğretmenlerimiz, eğitimcilerimiz tarafından bunu verdik. Şimdi, dolayısıyla eğitim imkânlarımızı devlet okulları bünyesinde, özel okullara gitmek istedikleri takdirde özel okullara gitme imkânları da var, geçici eğitim merkezlerinde verilmekte, kamp içinde yine var olan geçici eğitim merkezlerinde yürütülmekte, kamp dışı dediğimiz zaman da zaten kamp dışındaki bir...

BAŞKAN – Özel okula giderken özel okulun ödemesini kendileri mi yapıyor, Millî Eğitim mi yapıyor?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Kendileri yapıyor. Hani gelenlerden mali durumu iyi olanlar da var, o noktada bizim bir katkımız yok.

BAŞKAN – Hukuken bir engel yok.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Evet, bir engel yok tabii.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Tüm bunların altını çizmek lazım.

BAŞKAN – Tabii, çizmek lazım yani arkadaşlarımıza özellikle soruyorum.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Sayın Başkanım, değerli vekillerimiz; şimdi, şu anda Göç İdaresi Genel Müdürlüğü Türkiye’de bulunan yabancıların tüm kayıt ve işlemlerini yürüten bu anlamda bilgileri toplayan Genel Müdürlük. Biz de rakamları ve bilgileri Göç İdaresi Genel Müdürlüğünden alıyoruz. Şimdi, Eylül 2018 verilerine göre ülkemizde toplamda 1 milyon 238 bin 439 eğitim çağında hani biz buna “çağ nüfusu” diyoruz, okulda olması gereken öğrenciler açısından 1 milyon 238 bin 439 öğrenci var.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sunumları vereceksiniz değil mi?

BAŞKAN – Vereceğiz.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Sunumu size takdim edeceğiz efendim. Buna Suriyelilerin yanı sıra diğerleri de etkilidir efendim. Öğrencilerin toplam 732 bini yani yüzde 59’u, tüm yabancı öğrencileri düşündüğümüz takdirde okullaşma oranımız yüzde 59, okulda olması gerekirken, okula gelenler yüzde 59 ancak bu Suriyeliler söz konusu olduğunda yüzde 62,5 civarında -Suriyelilerde biraz daha başarılıyız bu anlamda- öğrencimiz var.

Şimdi, biz bu öğrencilerin -biraz sonra yine ifade edeceğiz- kayıt sistemini de bir e-okul sistemi üzerinden kaydımız söz konusu. Örgün eğitim kapsamında eğer okuyorsa öğrenciler, yabancılar e-okul sistemi içerisinde bunun takibini yapabiliyoruz. Ama geçici eğitim merkezlerinde kalıyorsa bunların takibini “YÖBİS” diye bir sistem yani “Yabancı Öğrenci Bilgi İşletim Sistemi” diye bir sistemimiz var, o yabancıları eğer örgün eğitimin dışında geçici eğitim merkezlerinde eğitim öğretim görüyorsa onların kayıt işlemlerini YÖBİS sistemi üzerinden takip ediyoruz. Oradaki tabloya kısaca bir bakacak olursak birinci sırada en çok 593 bin öğrenci Suriyeli, devamında Iraklı öğrenci 56 bin, Afganistan’dan 28 bin, İran’dan 6 bin gibi rakam bu şekilde devam ediyor.

BAŞKAN – Ukrayna’yı atladınız ama 28 bin Ukraynalı var.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Afganistan efendim, üçüncü sıradaki Afganistan.

BAŞKAN – Bu kadar yüksekse sebebini soracaktım yani.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Soldan sağa doğru gidiyor efendim. Ukrayna’nın 1.522.

BAŞKAN - Tamam, renkler tutunca ben Ukrayna zannettim.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Böyle bir genel bilgilendirme yapmış olduk.

Yine İçişleri Bakanlığının verilerine göre ülkemizde bulunan çağ nüfusu Suriyeli öğrenci sayısı buradaki tabloda da görüldüğü üzere 2016-2017 yılında 833 bin öğrenci var. Yani öğrenci derken, çağ nüfusu malum olduğu üzere, okulda olması gereken 7 yaş ile 17 yaş arasındaki nüfusu kastediyoruz.

Geçen eğitim öğretim yılındaki rakam 976 bin idi, bu sene itibarıyla çağ nüfusumuz, öğrenci nüfusu olması gereken nüfus 2018-2019 eğitim öğretim yılında 1 milyon 47 bin. Şu an için tabii bizim hedef kitemiz 1 milyon 47 bin ancak bunların içerisinde tabii okullaşma oranı hâliyle biraz farklı.

Burada sadece bir cümleyle de hemen devamındaki grafikte, 2018 yılı itibarıyla ülkemizde bulunan Suriyeli nüfusun 3 milyon 597 bin olduğu bizim Göç İdaresinden aldığımız bilgi, 3 milyon 597 bin genel nüfus ama çağ nüfusu, bu ay, şu an itibarıyla 1 milyon 47 bin Suriyeli öğrenci var daha doğrusu öğrenci olması gereken bir kitle var.

BAŞKAN – Ben antrparantez şey yapayım. 3,5 milyon Suriyelinin 1 milyon 700 bini aslında normal şartlarda 18 yaşın altında. Yani 7 yaşın altındaki çocukları da sayarsak, yeni doğanları, 3 yaşındakileri, 5 yaşındakileri de sayarsak yaklaşık Türkiye’de bulunan Suriyeli nüfusun yüzde 50’si çocuk.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Ülkemizde bulunan Suriyelilerin en yoğun olarak yaşadığı iller var burada. Hemen bir sonrakine bakacak olursak ona göre dağılım nüfus itibarıyla Suriyelilerin en yoğun olduğu il 1’inci sırada İstanbul 559 bin Suriyeli var, 2’nci sırada Şanlıurfa 460 bin, 3’üncü sırada Hatay’da 440 bin Suriyeli var, 4’üncü sırada Gaziantep var 413 bin resmî kayıtlı Suriyeli misafirler var.Genel olarak ve liste o şekilde devam ediyor efendim.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Onun oransal dağılımını da yapmışsınızdır herhâlde, oransala bakınca sanki Şanlıurfa 1’inci sırada.

BAŞKAN – Kilis 1’inci sırada.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Öyle mi?

BAŞKAN – Kilis nüfusunun yüzde 100’ü kadar Kilis.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Bizim Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı açısından mı?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Evet, il nüfusuna oranladığımızda.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Tabii Kilis 1’inci sıradadır.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – 2’de kim var?

BAŞKAN – Urfa, Antep gidiyor, o şekilde devam ediyor, Hatay var sonra.

AZİZ AYDINLIK (Şanlıurfa) – Şanlıurfa’da 460 bin değil mi?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Şanlıurfa 460 bin efendim.

BAŞKAN – Yüzde 35 yüzde 40 o illerde ortalama. Kilis’te yüzde 100 ama en çok İstanbul’da.

AZİZ AYDINLIK (Şanlıurfa) – Kilis’te sayı kaçtı?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – 122.657 efendim.

BAŞKAN – Kilis’in yüzde 100’ü.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Belki daha da fazla olabilir.

BAŞKAN – Baktım, 120 bin civarında nüfusu var Kilis’in son sayımda.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Orada öğrenciler ne durumda yani Türk vatandaşıyla Suriyeli sınıf dağılımı nasıl Kilis’te?

BAŞKAN – Kilis bazında rakamları...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – İl bazında rakamlar yanımızda herhâlde. Yani sınıf ve...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani, atıyorum, sınıflar diyelim 24 kişilikse, 10 kişilikse kaç Suriyeli, kaç Türk vatandaşı, o anlamda soruyorum.

BAŞKAN – Onu bize tedarik edip gönderirseniz memnun oluruz, özellikle Kilis’i.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Yani o anlamda bizde bir istatistik yok ama bunu...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani bizler mi onlara uyum sağlayacağız, onlar mı bize uyum sağlayacak, o anlamda önemli.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Ona, tabii, dikkat ediyoruz, o dengeyi kurmaya çalışıyoruz genel anlamda. Kilis, tabii, bunun biraz farklı örneğidir Sayın Vekilim. Ama hani, genelde, biz uyumun sağlanması açısından, örgün eğitim içerisinde de devam ederken yani işte Türk vatandaşı öğrencilerimizin bulunduğu yerde diğerlerini de tamamen ayırıştırma şeklinde değil de birlikte eğitim öğretim içerisinde olmasını...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayı itibarıyla hangisi daha ağır basıyor?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Yani, Kilis’te şimdi nüfus hemen hemen aynı ama onların çocuklarının biraz daha fazla olduğunu düşünüyorum ama bununla ilgili istatistiği bilahare iletebiliriz.

BAŞKAN – Olur.

AZİZ AYDINLIK (Şanlıurfa) – Genel sayıda, Suriyeliler yüzde 50 Türkiye’de olunca genç yani 18 yaşının altında yüzde 50 hemen hemen şey olacak...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Çocuk sayısı, evet, onlarda fazla olduğu için...

EROL KAVUNCU (Çorum) – Yani buradaki endişe, sanıyorum, çocuk sayısı fazla olunca karşı taraf baskın olup da sıkıntı oluşmasın. Bunun önlemi, tedbiri alınıyor mu?

BAŞKAN – Kilis’le ilgili rakamları, millî eğitim rakamlarını bize gönderirseniz bir ara...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Tamam, onu biz not ettik.

BAŞKAN – Tabii, yine ben şey yapayım, sığınmacıların ve göçmenlerin doğurganlık oranları dünyanın her yerinde yerel topluma göre fazla oluyor. Çok ilginç bir şey yani bu.

AZİZ AYDINLIK (Şanlıurfa) – Onu yaşıyoruz yani Urfa’da çok oluyor gerçekten.

BAŞKAN – Bir tek bunun için değil yani Avrupa’dan da göç edenlerde bu doğurganlık oranı yüksek. Mesela şimdi Amerika’da da aynı göçler var, hep yüksek. Bu, böyle tespit edilmiş.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani, o, acaba, çocuğun orada dünyaya gelmesiyle birlikte vatandaşlık alınır diye sırf ondan yararlanmak için mi bilemiyoruz ama sosyolojik olarak başka nedenleri de vardır.

BAŞKAN – Sosyolojik ve fizyolojik sebeplerinin olduğu söyleniyor.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Evet, yani Suriye’de zaten doğum oranı her hâlükârda bizden yüksektir yani şu anki Suriye topraklarında da.

Suriyeli çağ nüfusun az önce 1 milyon 47 bin civarında öğrenci kitlesinin olduğunu ifade etmiştik. Bunların, erkek ve bayan dağılımı açısından da baktığımız zaman, belli bir dengede olduğunu da görüyoruz. Bu tabloda da sunumu size takdim edeceğimiz için yaş grubuna göre kaç öğrencinin olduğunu da buradan görme imkânınız var efendim.

Eğitim çağ nüfusuna göre yoğunluğun olduğu iller açısından baktığımız zaman...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Slaytına da gelebilir miyiz, onu da alabilir miyiz acaba, illere göre dağılım vardı ya demin Genel Müdürün?

BAŞKAN – Sayılar mı?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Evet evet, sayılar.

BAŞKAN – Göç İdaresinden alırsınız onları, Göç İdaresi tutuyor istatistikleri. İsteyelim onları, siz şey yapın. Hangi ilde kaç kişi yaşıyor ve çağ nüfusu nedir, onu resmî olarak isteyelim. O çünkü Millî Eğitimde yoktur, Göç İdaresinde vardır kayıtlar.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Şimdi, Suriyelilerin yoğun olarak yaşadığı illerde, az önceki söylediğimiz, tabii, genel nüfusu idi, bu, çağ nüfusuna göre baktığımız zaman, burada Şanlıurfa 1'inci sırada Sayın Vekilim, İstanbul 2'nci sırada, Gaziantep 3'üncü sırada. Tabii, nüfusa oranı açısından değil de genel sayı açısından baktığımız zaman, mesela Şanlıurfa'da 152 bin çağ nüfusu var, İstanbul'da 150 bin, Gaziantep'te 130 bin diye bu şekilde devam ediyor. Kilis'te öğrenci sayısı 43 bin Sayın Vekilim.

BAŞKAN – Kaç?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Yani Suriyeli öğrenci çağ nüfusu, tabii okulda olması gereken ama bunların hepsi okulda değil tabii.

BAŞKAN – 43 bin?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – 43 bin okulda olması gereken çağ nüfus yani 5 yaşla 17 yaş arasındaki nüfus. Ama bunların ne kadarı okullarımızda, onun bilgisini biz sizlere iletiriz efendim.

Şimdi, efendim, az önce ifade edildi, 1 milyon 47 bin çağ nüfusumuz var. Bunların içerisinde, bu 1 milyon 47 binden okula devam eden öğrenci sayısı ne kadar, okullaşma oranı dediğimiz husus? Okullaşma oranına baktığımız zaman, biz, 320 bini kız, 330 bini erkek olmak üzere -sayı birbirine çok yakın- toplamda 651.842 öğrencinin gerek örgün eğitimde gerekse geçici eğitim merkezlerinde eğitim öğretime devam ettiğini görüyoruz. Bu anlamda, okullarımızda 527 bin... Açık okullardan da bunlar yararlanabiliyorlar açık lise, açık ortaokul şeklinde. 16 bin orada, kamp dışı ve kamp içinde de yine 83 bin artı 23 bin şeklinde Suriyeli öğrencinin varlığını görüyoruz.

BAŞKAN – 1 milyon 50 bin öğrenciden yaklaşık 650 bini okula devam ediyor.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Evet, 650 bini.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Kaç tane öğretmenimiz var Değerli Hocam?

BAŞKAN – Sunacak şimdi onları.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Şimdi, öğretmenlerimizle alakalı husus şöyle Sayın Vekilim...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani öğrenci sayısı belli, bunlara düşen öğretmen sayısı...

BAŞKAN – Normal, bizim okullara gidiyor.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Bizim okullarımıza gittiği için yani bununla ilgili net, kesin bir rakam vermemiz...

BAŞKAN – Geçici eğitim merkezlerinde kaç öğretmen var?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Şimdi, üstat, kamp dışı var, kamp içi var. Okulları, tamam, anladım mesela, devlet okulları tamam.

BAŞKAN – Onu soruyorsunuz, geçici eğitim merkezlerini.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Tabii.

BAŞKAN – “Suriyelilere ait özel okullarda, geçici eğitim merkezlerinde kaç öğretmen var?” diyor.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Geçici eğitim merkezlerinde... Şimdi, orada da az önce ifade ettiğim gibi, geçici eğitim merkezlerinin bir kısmı kampta, bir kısmı da normal, bizim okullarımızda. Bizim öğrencilerimiz eğitimi bitirdikten sonra Suriyeli öğrencilere eğitim verildiğinden dolayı yine bizim öğretmenlerimiz orada görev alıyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Kamp içi, kamp dışı öğretmenlerimiz görev almıyor diye biliyorum. Bir de ayrıca şey var Değerli Hocam -yani yanlış bir şey söylersem lütfen beni düzeltiniz- bu, Suriyelilerin kendi içlerinde oluşturdukları dernekler var, bu dernekler vasıtasıyla açtıkları okullar var. O okullar da bunun içerisinde midir, değil midir, onları denetleme imkânınız var mı, yok mu? Orada verilen eğitim nedir? Mesela, ben birkaç tane örneği biliyorum, bunların toplantılarına katıldım, insan hakkı açısından, eğitim hakkı açısından katıldım, onun için söylüyorum ben.

Teşekkür ediyorum.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Şimdi şöyle, ilk zamanlar tabii ki bir şey ortamı vardı Sayın Vekilim yani eğitim öğretimin, zaten hayat boyu öğrenmenin veya Millî Eğitim Bakanlığının bu işe tam anlamıyla girilmesiyle birlikte, öncesinde de hem insani yardım çerçevesi içerisinde hem de eğitimle ilgili çalışmaları yapmak amacıyla gerek ulusal düzeyde olsun gerek uluslararası düzeyde “Biz varız, insanlara yardım yapmak istiyoruz.” veya “Eğitim çalışması yapmak istiyoruz.” şeklinde çalışmalar yapan pek çok kuruluş vardı. İlk anda, tabii, bunlara genel anlamda izin verilirken sonrasında bunlarla ilgili bir sistematüğün oluşmasını sağlamak amacıyla eğer sadece belli bir ilde eğitim çalışması veya faaliyeti yapacaksa muhakkak ki valilikle görüşmek ve onayını almak suretiyle daha genel bir çalışma içerisinde yer almak istiyor veya projeler vasıtasıyla katkıda bulunmak istiyorsa da Millî Eğitim Bakanlığıyla bir protokol çerçevesi içerisinde çalışma yapması gerekiyor.

Şimdi, benim bildiğim, Sayın Vekilim, yani biz, eğitim ve öğretimin Millî Eğitim Bakanlığı bünyesi ve çerçevesi içerisinde yürütülmesi için gereken gayreti gösteriyoruz. Bu çerçevede, kapatılan bazı Suriyeli dernekler vasıtasıyla oluşturulan çok sayıda özel okulun -ki buna özel okul ne ölçüde denebilir, eğitim şartlarının çok oluşmadığı mekânlarda da öğrencilere bir şeyler verilmeye çalışılıyordu- büyük bir kısmı kapatıldı. Ama hâlâ yine farklı şekillerde eğitim görenler var mıdır? Yani olabilir, o noktada...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Esenyurt’tan örnek verebilirim.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Evet, yani ben şimdi yoktur veya vardır diye bir şeyi tam diyemem ama...

BAŞKAN – Yani varsa normal şartlar altında Millî Eğitim tarafından denetlenip kapatılması lazım. Derneklerin kendi faaliyetleri serbest ama eğitim öğretim yapmaları Türkiye’de Millî Eğitimin kontrolünde.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Şimdi, 1 milyon 47 bin çağ nüfusun içerisinde 651 bin öğrencinin varlığı... Biz okul öncesinde de Suriyeli çocuklar eğitilmek isterlerse onlara imkân vermeye çalışıyoruz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ben özür dilerim, tam oradayken... Onu onlar da şöyle savunuyorlardı -yani, özür dilerim, konudan uzaklaşmamaya özen gösteriyorum- buradaki okullara mümkünse sanki bir alternatif olarak, işte, devletin buradaki örgün okullarına gitmesi, ana dillerinden, örf, âdetlerinden uzaklaşma gerekçesi, asimilasyona karşı, bu anlamda, biz uzaklaşmayalım, kenetlenelim, bu eğitime devam edelim... Onların da gerekçe ve savunmaları buydu ve bilemiyorum tabii bu anlamda.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Ben o anlamdaki yapıların epey kapatıldığını biliyorum ama şu an itibarıyla devam edenler de tabii ki belki bir şekilde varsa...

BAŞKAN – Varsa bir ihbar olarak kabul edip gereğini yaparız.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Evet. Biz onunla ilgili de notumuzu aldık Sayın Vekilim. Bununla ilgili illerimizle tekrar bir temasa geçer...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Çünkü onlar şunu söylüyor: “Biz burada misafirsek kendi eğitimimizi öğrenmemiz lazım. Kendi öğretmenlerimizle eğitimimizi görmemiz lazım. Misafir olduğumuza göre, vatandaş olmadığımıza göre niçin buradaki eğitimi vesaireyi bize zorluyorlar? Mademki bu bir insan hakkıdır, bizim ülkemizdeki eğitimin koşulları ne ise bunu bize versinler.” Onların da gerekçesi bu.

BAŞKAN – Bu görüş CHP’nin görüşü mü, sizin görüşünüz mü?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bu, misafirlerin söyledikleri.

BAŞKAN – Tamam, sizin görüşünüz bu mu?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bakın, onların söyledikleri bu, ben onların dediklerini size aktarıyorum.

BAŞKAN – Burada, mesela size olan...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Şimdi polemige girmek istemiyorum Başkanım.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Yarın, bunu birileri alır, “İnsan hakları, kendi dilini kullanacak...”

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ben polemige girmek istemiyorum. Ben onları, derneği söylüyorum.

BAŞKAN – Mahmut Bey, tamam, siz ifade ettiniz.

Bence devam edelim.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Mahmut Bey, bir cümle var ya Türkiye’de misafiriz, biz kendi kültürümüzü... Veya işte “Bunu hak olarak görüyorlar dedin değil mi? Bizde de bir tabir vardır: “Misafir ev sahibinin kedisidir.” Yani dolayısıyla misafir her şeyi yapamaz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani ben tartışmaları size iletiyorum.

BAŞKAN – Bence şöyle yapalım...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ben tartışmayı getirdim yani ortaya.

AZİZ AYDINLIK (Şanlıurfa) – Mahmut Bey’in dediği şey ayrı ama yanlış anlaşılıyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Tabii, tabii, ben bir polemigin içine girmek istemiyorum.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Yarın, beş on sene sonra birileri bunu bu şekilde kullanabilir yani, maalesef bazı şeylerin kullanıldığı gibi.

AZİZ AYDINLIK (Şanlıurfa) – Mahmut Bey’in dediği ya yanlış sayılıyor ya Mahmut Bey’e takılıyorsunuz. Şimdi, Mahmut Bey’in dediği: “Ben kendim gördüm, gittim, onlarla konuştum.”

BAŞKAN – Anladım, onların talebini iletiyor Mahmut Bey.

Ben de acaba Mahmut Bey de böyle düşünüyor mu diye düşündüm.

AZİZ AYDINLIK (Şanlıurfa) – Biz görmedik yani görmediğimiz için bir şey söyleyemeyiz ama gördüğü için...

BAŞKAN – Bence devam edelim, en son şey yapalım. Benim de bu konuda görüşlerim var, ben de ifade edeyim sonra.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Yani, vekilimin ifade ettiği şekilde düşünen Suriyeliler elbette olacaktır. Yani gelenlerin hepsinin şu veya bu şekilde düşüneceğine dair hiç kimse, tabii, bir sınırlama da getiremez. Ama bizim buradaki hedefimiz, hep onlara da ifade ettiğimiz, bizim eğitim camiasındaki arkadaşlarımıza da ifade ettiğimiz, bunlar geçici olarak bizim ülkemizde bulunan misafirlerimizdir. Biz onların, inşallah, Suriye’de barışın sağlanmasıyla birlikte bir an evvel kendi ülkelerine gitmelerini hedefliyoruz. Biz onları burada kalıcıdır şeklinde düşünmüyoruz. Ama her hâlükârda onların burada ikamet ediyor olmasından dolayı ve eğitim hakkında yani kayıp bir neslin oluşmaması açısından da onlar burada bulunduğu müddetçe onları eğitim imkânlarından yararlandırmaya çalışıyoruz. O anlamda, farklı şekilde yaklaşım sergileyenler olabilir Sayın Vekilim yani “Bizi asimile ediyorsunuz.” falan şeklinde ama bizim yaklaşımımız da kesinlikle öyle değil. Yani bizim, onların kendi kültürlerini unutmalarını, efendim, tamamen Türkiye’deki kültürü benimsesin, kendi dillerini unutsun falan şeklinde bir yaklaşımımız asla söz konusu değil. Ama bu, ilk anda belki bazı çevrelerin dillendirdiği bir husus, bizim de eğitim öğretim faaliyetimize onların katılmasıyla birlikte daha iyi bir uyumun sağlandığını söyleyebiliriz bu çerçevede içerisinde.

Şimdi, yani 4+4+4 şeklinde düşünecek olursak sayın vekillerim, birinci kademedeki okullaşan toplamda 382 bin çağa nüfusundan 374 bininin okulda olduğunu düşünecek olursak yüzde 97’lik bir okullaşma oranı var. Yani Suriyelilerde birinci kademedeki 6 yaş ile 9 yaş arasındaki ilkokulda yüzde 97 gibi çok muazzam bir başarı var.

BAŞKAN – İlkokulda sorun yok.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Evet.

Ortaokul diye ifade ettiğimiz ikinci kademedeki toplamda 300 bin -küsurları söylemiyorum- öğrenci olması gereken kitleden 175 bini öğrenci. Dolayısıyla, buradaki toplam okullaşma oranımız yüzde 58. Liselere gelince bu oran biraz daha düşüyor tabii. Toplamda 269 bin lisede olması gereken çağ nüfusundan 70 bini okulda. Bu da oran itibarıyla yüzde 26 yapıyor. Toplamda baktığımız zaman da yüzde 62 yani çağ nüfusu içerisinde Suriyelilerin okullaşma oranı yüzde 62. Burada tabii, ortaokul ve lisede sayının, oranın düştüğünü görüyoruz. Bunun da hâliyle birkaç sebebi var Sayın Başkanım. Bu sebeplerden en birincisi Suriye’deki eğitim sistemi 6+3+3 şeklinde ve Suriye’de zorunlu olan eğitim sadece temel eğitim yani ilkokulda altı seneyi zorunlu olarak okuyorlar, ondan sonraki üç sene, artı üç sene ortaokul ve lise zorunlu değil. Böyle bir şey olduğundan dolayı hâliyle alışılmış olan yapı anneler babalar açısından, çocuklar açısından düşündüğümüzde, biz ilkokula gidelim, zorunlu olanı gerçekleştirdikten sonra artık mesele kalmıyor şeklinde bir teamül ve alışkanlık da var. Bununla birlikte, tabii, kanaatimce önemli bir başka sebep de anne ve babaların hepsi aynı mali imkânlarla sahip değil, farklı, durumu iyi olan var, iyi olmayanlar var. Çocuklarını kısa zamanda iş gücü sahibi

yapmak amacıyla bir yerlere çırak olarak, kalfa olarak verme veya işte bir yerlerde çalıştırma veya mevsimlik dönemler olduğu zaman değişik yerlerde değerlendirmek suretiyle çocuklarını ortaokul ve liseye göndermeme sebepleri olarak biz bunu görüyoruz. Muhakkak ki daha başka sebepler de elbette vardır. Biz hâliyle ama hedef olarak hem Bakanlık bünyesinde yapmış olduğumuz toplantılarda hem uluslararası kuruluşlarla yapmış olduğumuz görüşmelerde de okullaşma oranının artırılmasına yönelik maddeler hep bizim gündemimizdedir. Mesela bu anlamda Avrupa Birliği hibe yardımı var, biraz sonra ona kısaca yine değineceğim. Oradaki projelerimizde yine yer almasını istediğimiz hususlardan bir tanesi de okullaşamayan veya okullaşmayan Suriyeli çocukların okula kayıtlarının gerçekleştirilmesi amacıyla çalışmalar yapılması. Biz bunu zaten Millî Eğitim olarak yapıyoruz. Mesela illere gönderdiğimiz yazıda, toplantılarımızda, yer yer il millî eğitim müdürlükleri Suriyelilerin yoğun olarak yaşadığı bölgelerde bu nüfusu tespit etmek suretiyle çocuklarına ulaşarak, velilerine ulaşarak onların okullaşmasına katkıda bulunmaya çalışıyor ama tabii ki bu bir süreç işi ve zaman isteyeceğinden dolayı çalışmalarımızı bu çerçevede çok boyutlu olarak sürdürmeye çalışıyoruz efendim.

Son hâliyle de 1 milyon 47 bin çağ nüfusu var, 650 bini okullaşan ve okullaşamayan 395 bin, yuvarlak hesap 400 bin diyebiliriz, okullaşma oranımız yüzde 62 olarak gerçekleşmiş durumda.

Bir başka husus, tabii, burada gerek geldiğinde liseyi bitirmiş olarak gelenler, gerekse burada liseyi bitirdikten sonra yüksekokula gitmek isteyenlerle ilgili olarak 2014-2015 yıllarında mesela lisans eğitimi alan 4.500 Suriyeli var. 2015-2016'da lisans eğitimi açısından baktığımızda 7.900; 2016-2017 eğitim öğretim döneminde -bu 2017-2018 olacak herhâlde- 12 bin, son rakamımız, 2018-2019 eğitim öğretim dönemi açısından yani geçen yıl mezun olan veya üniversitelerde okuyan öğrenci sayısına baktığımız zaman bu son rakam bizim için daha ciddi bir fikir verir, 16.900 yani 17 bin Suriyelinin lisans eğitimi aldığını görüyoruz.

BAŞKAN – Bugüne kadar toplamda mı, yalnızca geçen yıl mı?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Yok yani geçen eğitim yılı itibarıyla var olan, kayıtlı olan ama daha önceki dönemlerde de mezun olanlar da tabii ki vardır.

Ön lisans yapanların sayısı 1.862, yüksek lisans yapan 1.492 şu an itibarıyla.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – İstikrarlı bir yükseliş var ama genel sayıya göre oldukça düşük.

BAŞKAN – İstikrarlı yükselişin sebebi şu: Çocuklar ilk ortaokula, ortaokuldan liseye, liseden daha sonra üniversiteye geçişleri kolay oluyor. İlk gelenler direkt Türkiye'deki sisteme adapte olmaya çalışıyorlardı ama şimdi ister istemez liseden mezun olanlar var. O mezun olanların üniversiteye geçişleri biraz daha kolay olduğu için mümkün oluyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bu, diplomaları nasıl bulabiliyoruz ki lisanstan yüksek lisansa geçiyor, doktora? Savaş hâli var diyoruz, evler yıkıldı vesairesi diyoruz. Yani bunu nasıl temin edebiliyoruz ki? Mesela Türkiye'de...

BAŞKAN – Denklik sınavı yapıyoruz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yo, denklik sınavına girmesi için de diploma vesaire gerekiyor. Bunlar olmadan nasıl yapılabilir?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Yani az önce de ifade ettiğim gibi Sayın Vekilim, bunların çok bir kısmı, çok azıdır o tabii. Bizim buradaki okullarımızdan veya geçici eğitim merkezlerimizden mezun olanlar; onlar için bu anlamda bir sıkıntı yok zaten biz mezun ettiğimiz için. Ancak tabii, Suriye bölgesinden gelen, sadece hani Fırat Kalkanı ve Zeytin Dalı bölgesi değil, diğer bölgelerden de gelip -Suriye'nin tamamı açısından

bakıyoruz biz- elinde belgesi olan, bu anlamda, liseyi bitirdiğine dair belgesi olanlarla YÖK tabii ki muhatap oluyor. Onların denklik işlemlerini gerçekleştirdikten sonra üniversiteyle ilgili hususlarda biz Milli Eğitim orada devrede değiliz. Onlar denklik işlemlerini gerçekleştirence, tabii ki her üniversitenin kendine göre kontenjanları oluyor, onların kendine has sınavları oluyor, bu çerçevede içerisinde onlar yerleşiyor.

BAŞKAN – YÖK’ü de çağıracağız önümüzdeki günlerde inşallah, öyle görünüyor.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Bazılarının kimlik sorunları bile var, kayıt sistemlerinde bile bazı mesela Suriye’den gelenlerin bir kısmının kimliği bile net değil. Bunların tespit edilmesi...

BAŞKAN – Arkadaşlar, şöyle, tabii, hiç diplomasız gelen yok.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Tabii, tabii, o anlamda yani bir düşünsene kimlik yok, bir şey yok. “Diploma yok, vesaire.” diyor.

BAŞKAN – Mahmut Bey...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Beyana dayalı olarak kaydı dediği mi oldu, bilemiyorum.

BAŞKAN – Mahmut bey, diplomalı gelenler var, o diplomaları kabul ediyoruz.

EROL KAVUNCU (Çorum) – 1 milyon 450 bin kişi içerisinde 16 bin kişi diplomasını sunduğu, arz ettiği için mi?

BAŞKAN – Yok yok, şey de var: Mahmut Bey’in... Şimdi ben onu açıklayayım: Mesela diyor ki: “Ben liseyi bitirdim.” Belli bir diploma geliyor. Oradaki diplomalar belli zaten, format belli. Daha önceden yani bize, Suriye krizinden önce oradan diplomasını getirenler Türkiye’de belli bir statüde kalıyorlardı. O diploma özelliklerine sahiplerse alıyorlar ama her halükârda mutlaka bir denklik sınavına tabi tutuluyor. Hangi örgün eğitime kaynaştırılacağı, hangi sınıfa kaynaştırılacağı o denklik sınavı sonucunda belli oluyor.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Sayın Başkanım, yani burada Millî Eğitimin yaptığı katkı... İllerimizde bu anlamda komisyonlar var. Yani diyelim ki lise eğitimini yarıda bırakmış olan göç etmek zorunda olmuş öğrenciler de var. Bunlarla ilgili hani son sınıflara yaklaşıp, diyelim ki o komisyonun değerlendirmesi sonucu hem akademik anlamda hem genel anlamda durumunu tespit ediyor komisyonumuz. “Şu sınıfta devam etmesi gerekir.” şeklinde dediği gibi, yaptığı görüşme ve değerlendirme sonucunda getirdiği belgeleri de göz önünde bulundurarak liseyi bitirmiş olma hâlini de belgeleyebiliyor. Yani biz eğer ek bir eğitim alması gerekiyorsa, hani telafi eğitimi diyoruz biz buna. Bu anlamda telafi eğitimlerini veriyoruz. Aynı şeyi aslında alt sınıflarda da veriyoruz. Çocuk mesela gelmiş, “Ben ilkokul 2’deydim.” veya “3’ü okumuştum.” diyor, illerde oluşturulan o komisyonlarımız çocuğa bakıyor, öğretmen ve idarecilerden oluşan komisyon, çocuğun seviyesini değerlendirerek ona göre hangi sınıfta okuması gerektiğine dair kararı veriyor ve orada devam ediyor. Üniversitede okuma aşamasında da zaten şey devreye giriyor.

BAŞKAN – Bu Suriyeliler için değil -mesela Antalyalıyım ben- Antalya’daki Ruslar için de aynı şey söz konusu, Almanlar için de. Onlar da getiriyorlar diplomalarını, belli bir sınava tabii tutuluyor, hangi sınıfa devam edecekleri, kaynaştırılacağı bu şekilde oluyor. Almanya’ya giden bizim çocuklarımız için de aynısı oluyor.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Bir YÖBİS Sistemi’nden bahsetmiştik, bir iki cümleyle buna da değinelim. Az önce ifade ettiğimiz gibi geçici eğitim merkezlerinde, örgün eğitimin dışında eğitim öğrenim gören yabancılar veya Suriyelilerle ilgili olarak da onların kayıt işlemlerini YÖBİS, Yabancı Öğrenciler Bilgi İşletim Sistemine dâhil ederek yürütmekteyiz.

Geçici eğitim merkezleri bir genelgeyle kurulmuştu. Biz tabii, şu an itibarıyla baktığımız zaman 19 ilde... Geçen sene 23 ildeydi. Dedğim gibi, kademe kademe geçici eğitim merkezlerini kapatmayı düşündüğümüzden dolayı... Sosyal uyum açısından önemli bir husus çünkü bu, bir de bazı kampların da boşaltılması söz konusu. Şu an itibarıyla, bu ay itibarıyla 19 ilimizde 223 tane geçici eğitim merkezimiz var. Geçici eğitim merkezlerimizde normal müfredatın yanı sıra Türkçe öğrenmelerini sağlamak için –az önce de ifade etmiştik- on beş saat Türkçe eğitiminin verilmesini hem akademik başarının sağlanması hem uyumun sağlanması açısından önemli gördüğümüzden dolayı buna biz de dikkat ediyoruz.

Yine, buradaki istatistikte yıl bazlı olarak var olan geçici eğitim merkezleri. Bunların ne kadarının kamp içinde, kamp dışında olduğu şeklinde detaylar da var.

Halk eğitim merkezlerinde Türkçe kurslarına katılımı alakalı olarak da çalışmamız var. Mesela gerek küçükler için yani 6-12 yaş grubu, 13-17 yaş grubu veya yetişkinler için biz bir kurs programı hazırladık. Bu kurs programıyla alakalı olarak da 6-12 yaşa grubuyla alakalı olarak çocuklara eğitim vermek için kitabı da hazırladık, şu an basım aşamasında ama şu ana kadarki zaman zarfında İstanbul Akademini hazırladığı yabancılar için Türkçe eğitim setleri var, onlardan yararlandık. Yine, Yunus Emre Enstitüsünün hazırlamış olduğu yabancılar için Türkçe eğitim setleri var. Biz onlarda yararlandık. Şimdi, Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü olarak 3 kategoride yabancılar Türkçe öğretimiyle alakalı kurs programını hazırladık, bunu yayınladık. Bunun kitaplarını, birinci kademe kitaplarını da geçen hafta itibarıyla bitirdik, son tashihlerini de yaptık. Bu çalışmayı hem sınıf öğretmenlerimiz, derslere giren öğretmenlerimiz artı akademisyenlerimizle birlikte bu süreci yürüttük. Onların da onayına...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Kitap ve eğitimler ücretli mi, ücretsiz mi?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Ücretsiz tabii ki, ücretsiz, onlardan bir ücret almıyoruz efendim.

Bu kurslara yani Türkçe'nin öğretilmesiyle alakalı kurslara hem yetişkinlerin hem de çocukların... Yetişkinlerin tabii ki halk eğitim merkezlerinde, çocukların da küçüklerin de hem halk eğitim merkezleri hem de okullarda bu eğitimi almaları için gereken imkânı sağlıyoruz.

Bir de e-yaygın faaliyetleri yani yaygın eğitim çerçevesi içerisinde yabancıların da sosyal uyumunu sağlamaya yönelik bizim Genel Müdürlüğümüzün, sayın vekillerim, Sayın Başkanım, 3.800'ü aşkın kurs programımız var. Bu kurs programlarını biz sürekli güncelliyoruz. Yani halk eğitim merkezlerinde ve olgunlaşma enstitülerinde var olan kurs çeşitliliği... Yani bunların içerisinde meslek edindirmeye yönelik kurslardan tutalım, dil eğitimine yönelik kurslar, hobi amaçlı kurslar, pek çok amaçlı... Yani vinç kullanmayı da öğretiyoruz, yerine göre bir ebru sanatını öğretmek amacıyla da kurs açıyoruz. Dil, bilgisayar, muhasebe ve benzeri anlamda çok çeşitli kurslarımız var. Bu kurslara yabancıların da rahat bir şekilde katılımını sağlamanın sosyal uyum açısından hem bir yönüyle de mesleki kursların onların istihdamına yönelik çalışmalara katkıda bulunması açısından da bu kurslara katılımını biz önemsiyoruz ve hatta bu çerçevede uluslararası kuruluşlarla yapmış olduğumuz projelerde muhakkak... Hani onlar, Suriyelilerle alakalı bir çalışma yapmak amacıyla bir projeyle karşımıza geldikleri zaman biz onlara muhakkak ki meslek edindirmeye yönelik bir çalışmayı da programın içerisine dâhil edelim diyoruz.

Bu toplantıya gelmeden önce Birleşmiş Milletlerden bir heyetle, yardım kuruluşu bir heyetle de yine görüşmede bulunmuştuk. 9 milyon euroluk bir bütçe mesela, onunla ilgili neler yapabiliriz? İki temel konu üzerinde; bir, Türkçe öğretimi sağlamaya yönelik çalışmalar yapmamız; ikincisi, bazı alanlarda belirlediğimiz 4 ilde halk eğitimler üzerinden yabancılar... Hani proje tamamen yabancılar aktarılacak üzere geldiği için yabancılar meslek edindirmeye yönelik... İŞKUR'la da yine bu anlamda

biz diyalog hâlinde oluyoruz. İhtiyaç duyulan alanlarda kurslar açmak suretiyle onların hem bir meslek sahibi yapalım, sonrasında da kendi çalışmalarını en azından rahat bir şekilde sürdürürler diye bunu yapıyoruz.

2014-2018 yılları arasındaki genel bir rakamı burada ifade edecek olursak, bizim halk eğitim merkezleri üzerinden yani son dört yılda bizim kurslarımıza katılan kursiyer sayısı 175 bin erkek, 256 bini kadın. Yani yüzde 60'a 40 oranında bir kadın sayısının varlığını da...

BAŞKAN – Toplamda 175 bin mi?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Erkeklerde 175.

BAŞKAN – Yabancı bunlar.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Evet, yabancı.

Bayanlarda da 256, bayanlar daha fazla.

BAŞKAN – O zaman 400 bin kişiymiş, 400 bin yabancı.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – 400 bine yakın evet. Dört yıllık zaman zarfında bunlara halk eğitimler üzerinden mesleki veya genel anlamda kurslar vermişiz. Mesela, dil öğretimi en çok olan. Okuma-yazmayla ilgili, kişisel gelişim ve eğitimle ilgili, sosyal hizmetler ve danışmanlık, sporla ilgili ve benzeri bu alanlarda en çok açılan kurslar.

BAŞKAN – Bunun 270 bini yalnız dil eğitimi, böyle gözüktüyor.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Evet, hemen hemen.

Halk eğitim merkezlerinde, yine az önce ifade ettik, Türkçe öğretimiyle alakalı olarak yapmış olduğumuz çalışmalar bu çerçevede devam ediyor. Yetişkinlerden toplamda 197 bini dil eğitimini geçirmiş halk eğitim merkezi üzerinden, bu da önemli bir rakam.

Mesleki ve teknik alandaki kursların sayıları...

Bir diğer husus kıymetli heyetimiz, burada tabii “Suriyeli öğrenciler okullara devam etsin, eğitim hakkından mahrum kalmasın.” dediğiniz takdirde, hâliyle bir okul ihtiyacı da ortaya çıkıyor. Bu okul, hani bizim de Bakanlık olarak, daha doğrusu devlet olarak bir hedefimiz var, “2019 yılının bitimiyle birlikte, 2020’yle birlikte tekli eğitime geçelim.” şeklinde bir çabamız var Millî Eğitim Bakanlığı olarak. Şimdi, bir taraftan tabii biz kendi vatandaşlarımızın tekli eğitime tamamen geçmesini sağlama amaçlı pek çok okullaşma faaliyetleri içerisine girerken işte tabii 1 milyonu aşkın bir kitlenin de Türkiye’deki varlığı hâliyle daha çok okul yapmamızı gerekli kılıyor. Bu anlamda, biz hem kendi kaynaklarımızdan hem de Avrupa Birliğinden bize gelen FRIT 1 diye ifade ettiğimiz 3 milyar euroluk bir kaynak aktarımı söz konusuydu.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sadece Millî Eğitime mi gelen kısım bu?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Hayır efendim, toplam, Türkiye Cumhuriyeti’ne gönderilen toplam.

Bunun tabii ki farklı bakanlıklar arasında dağılımı oldu. Bunlardan bizim Genel Müdürlüğümüzle ilintili olarak 300 milyon euronun PICTES Projesi dediğimiz, Türkiye’de bulunan Suriyeli öğrencilerin Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonu Projesi diye ifade edeceğimiz bu proje kapsamında 300 milyon euroluk bir tahsisat oldu yani gelen 3 milyarın 300 milyonu bize o anlamda verildi. 470 milyon eurosu da yine Millî Eğitim Bakanlığı İnşaat Emlak Dairesi Başkanlığına verildi, okullaşmanın temini açısından.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Toplam 700 küsur aslında.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Evet, Millî Eğitim Bakanlığına aktarılan.

Bir mesleki teknik kısmı bir şeyi sonradan geldi. Bize verilen buydu, geri kalanı diğer bakanlıklara verildi.

BAŞKAN – Bunu biz dağıtmıyoruz ama, Türkiye dağıtmıyor, bu paylaşmayı Avrupa Birliği yapıyor.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Evet, bu Avrupa Birliğinden gelen, 3 milyar...

Şimdi, bunun birinci ayağı bitti, ikinci 3 milyarla ilgili görüşmeler devam ediyor. Avrupa Birliği bunu onayladı, ikinci 3 milyar euroyu vermeyi. Bunun ihtiyaç analizlerini yaptık biz, her bakanlık daha doğrusu bir ihtiyaç analizi yaptı. Ne kadarı Millî Eğitime verilir, ne kadarı işte belediyelerin altyapı çalışmalarında, Sağlık Bakanlığına, Gençlik ve Spor Bakanlığına, Aile Bakanlığına... Çünkü onların da Suriyelilerin eğitimiyle ilgili direkt değil ama dolaylı bir şekilde çalışmaları var. Onlarla ilgili çalışmalar, görüşmeler şu an devam ediyor. Burada bizim PICTES Projemiz yani yabancı Suriyeli öğrencilerin Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonu Projesi ikinci ayağı da devam edecek. Bize projemiz başarılı bir şekilde yürütüldüğünden dolayı, iki yıllık bir çalışmaydı, yeni dönemde üç yıllık bir proje olacak ve miktarı da 400 milyon euroya çıkarıldı, o kesinleşti. 400 milyon eurosu bizim Genel Müdürlüğümüz tarafından yürütülecek PICTES Projesine verilecek ve üç yıl olacak. Burada ana hatlarıyla ne var? 7 bin civarında bizim öğretmenimiz var. Bunlar işte hani hep tırnak içinde söyleniyor “atanamayan öğretmen” şeklinde, yani atamayı bekleyen, görevli olmayan ama KPSS’ye girmiş öğretmen adaylarımız arasından seçimlerin yapıldığı sınıf öğretmeni, Türkçe öğretmeni...

BAŞKAN – Bunlar geçici eğitim merkezlerinde.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Bunlar farklı mekânlarda yani geçici eğitim merkezlerinde ve kısmen bizim okullarımızda, 23 ilde Suriyelilerin yoğun olarak yaşadığı bölgelerde eğitim çalışmalarında yer aldılar, 7 bin civarında. Bunlardan süreç içerisinde Bakanlığımıza atanamlar zaten atanmış oldu ama o rakam ana hatlarıyla devam etti. Yeni dönemde de yine bu projemiz devam edecek.

Burada hem Türkçenin öğretilmesi, onların uyumu, rehberlik çalışmaları, bazı eğitim materyallerinin, kırtasiye desteğinin sağlanması gibi hususlarda çalışmalar var. Mesela, kırtasiyede ilk anda Suriyeliler hesaba katılmıştı ama az önce sayın vekilimin işaret ettiği bir husus vardı, işte diyelim ki bu sınıfta 20 öğrenci var, bunun 10 tanesi Suriyeli, 10 tanesi işte diyelim Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı. Bizim şimdi diğerine bir kırtasiye seti bu proje kapsamında gittiği takdirde bizim çocuk böyle bakıyor mesela. Biz hemen durumu tespit edince bizim öğrencilerimize de bu anlamda katkının sağlanması yönünde ek görüşmeler yapmak suretiyle katkıda bulunduk. Belki hepsine ulaşmamıştır ama en azından bu hassasiyetimizi özellikle tüm illere de ilettik ve...

BAŞKAN – Sosyal uyum çok önemli.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Tabii, kesinlikle bunu önemsiyoruz ve yaptığımız tüm çalışmalarda, mesela meslek edindirme amaçlı açılan kurslarda bir proje çerçevesinde diyelim ki Suriyeli 10 bin bakanın iş sahibi yapılmasını sağlayacak, sonuçta bir mesleki kursa katılımını sağlıyorsak biz bunun yanına muhakkak ki kendi vatandaşımızdan aynı sayıda veya aynı sayıya yakın bir ölçüde Türk vatandaşı kadınlarımızın da yine yer almasını şart koşuyoruz ve bunu da büyük ölçüde başarıyoruz ki sosyal uyum açısından...

BAŞKAN – Toplumsal tepkinin oluşmaması açısından önemli.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Tabii, kesinlikle yani buna ihtiyaç var, gerek var.

Şu an tabii Avrupa Birliğinden gelen destekle, bütün hani 1 milyon 47 bin rakamını düşündüğümüz zaman, “Onların okulda olması hâlinde kaç desteğe ihtiyaç var?” diye düşündüğümüzde belirlenen rakam az önce dedik 470 milyon euroluk bir rakam geldi, o 470 milyonluk rakam ihtiyacın yüzde 17’sini karşılıyor. Ha, bu tabii diğer ihtiyaçları... Hepsi tamamen bitirilmiş durumda mı? Hayır. Her yerde tekli eğitim-öğretime geçmediğimiz için bunu tam anlamıyla tabii ki yapmış değiliz ama o bizim için bir hedef.

Yeni dönemde de tabii, hani biz Millî Eğitim Bakanlığı olarak vizyon belgemizi açıkladık, oradaki hususlardan birisi de şu an Sayın Bakanımızın da çalışmaları var, özellikle okullaşmayla alakalı yeni bir kampanyamız da söz konusu olacak. Bunu tabii, sadece hani yabancılar için değil de bizim ülkemizde tekli eğitime geçmeyi sağlamak amacıyla, o anlamda yapılan çalışmalar işte dışarıdan gelen destekler, buradaki hayırseverlerimizin de katkılarıyla okullaşmayı hem kendi vatandaşlarımız için hem de Suriyelilerin yoğun olarak yaşadığı bölgelerde onların da eğitim hakkında yararlanmalarını sağlamak için çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Bir ay kadar önce de İslam Kalkınma Bankasıyla bu anlamda, oradan gelen heyetle görüşmelerimiz oldu, biz bir not da hazırladık, onu iletceğiz, notumuzu hazırladık. Onlara da bu meseleyi ifade ettik, en azından buradaki okullaşmaya bir katkılarının olması açısından işte bizim okul ihtiyacımız var, bu anlamda İslam Kalkınma Bankasından da kaynak arayışımız devam ediyor.

Eğitime yeterli erişimin sağlanamaması sebeplerini az önce ifade ettik yani Suriye’de eğitim sistemi 6+3+3 şeklindeydi ve zorunlu değildi, ortaokul ve liseler. Ekonomik sebepler diye ifade ettik. Buradaki bir başka notumuz, önceleri biraz vardı ama şu an pek yok yani bir üçüncü ülkeye gitme arzusu, temennisi ve çabası da “Çocuğumu burada kalıcı olacak bir çalışmanın içerisine sokmayayım.” gibi bir sebep olabiliyordu.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bu eğitimle ilgili geçmişte diyorduk ki: “4+4+4’le ilgili dünyada bu şekilde ilk eğitimi bu kadar düşük veren bir ülke yoktur.” Bize kimse inanmıyordu, bakın Suriye’ye ilk dördü bile altı yıl yapıyor, biz de dörde indirdik. Yani bir binanın temelini ne kadar sağlam atarsak o binanın üzerine o kadar iyi kat çıkarılabilir. Maalesef, gerçeklerle karşı karşıya kaldık.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Evet, Sayın Vekilim, okul öncesi eğitimi de biz son yıllarda bayağı programlarımıza aldık, yeni vizyon belgemizde bunu da tabii zorunlu kılıyoruz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – O onun gerekçesi değil üstadım.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Tabii ki biz hani mevcut yapı üzerine çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Evet, hakikaten beş yıldan dörde indik; bakın, beğenmediğiniz, geri kalmış olan ülkede bile altı yıllıkmış.

EROL KAVUNCU (Çorum) – İyi de orada okul öncesi eğitim yok.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Arkadaşlar hepsi var ama biz nereden nereye gelmişiz yani geri olan ülkelerin de bir...

BAŞKAN – Bunları Millî Eğitim Komisyonunda söylersiniz ama şunu söyleyeyim: Biz eğitimde iyi bir noktadayız, burada da görünüyor. Bakın, Suriye’den gelen çocukların yüzde 90’ı...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Başkanım, zorunlu ilkökul eğitimi bizde dört, adamlarda altı yıl ya.

BAŞKAN – Mahmut Bey, bakın siz konuşurken ben dinliyorum, ben konuşurken ortaya giriyorsunuz ama lütfen, başından sonuna kadar dinleyelim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Dinliyoruz, dinliyoruz.

BAŞKAN – Suriye’den gelen çocuklarda ilköğretimde yüzde 97 oranında okullaşma sağlamışız. Eğer Suruç karşısındaki Ayn-el Arab’a gitseydik, Esad rejimi döneminde oradaki ilkokuldaki eğitime erişim oranının yüzde 30 olduğunu görecektiniz. Bu Suriyeli çocukların kendi ülkelerinde eğitime erişim oranları yüzde 30’dur. Biz Suriyelileri bile yüzde 100’e çıkarttık, bırakın kendi çocuklarımızı. Bu anlamda biz eğitimi önemsiyoruz, kendi ülkemizi yadsımayalım yani.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ama sonrasında sert düşüşler olmuş.

BAŞKAN – Onları konuşacağız yine tabii.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – İlköğretimde başarı var da sonrasında sert düşüşler olmuş benim gördüğüm.

BAŞKAN – Lisede olması normal. Ben şimdi şeyi soracağım, mesela Türk öğrencilerde lisedeki okul erişimi nedir? Çünkü liseler zorunlu değil ya onunla bir karşılaştırmak lazım.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Karşılaştırmak lazım tabii, doğru.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Yani ana hatlarıyla, yapmış olduğumuz çalışmalar bu doğrultuda. Dediğim gibi, biz eğitim hakkının temel insan hakkı olduğundan, bu anlayıştan hareketle, hangi sebeple olursa olsun Türkiye’de bulunan yabancıların da bu eğitimden, bu haktan yararlanmaları için gereken ortamı sağlamak amacıyla çalışmalarımızı imkânlarımız çerçevesi içerisinde yürütüyoruz. Hedefimiz okulda olması gereken her çocuğun ve delikanlının muhakkak ki okul ortamında olması. Burada kaldıkları müddetçe de eğitimden geçmiş olmaları bizim güvenliğimiz açısından da her halükârda önemli. Onların geleceği açısından da önemli. Döndükleri takdirde de en azından buradan bir şeyler öğrenerek gençliğini heba etmemiş veya çocukluğunu boşa geçirmemiş kayıp bir nesil olmadan dönmüş olacaklarından dolayı da bizim için tabii ki önemli olmuş olacak. Biz şu an itibarıyla, genel çalışmalarının yanı sıra işte okul altyapılarının oluşturulması... Yani diyelim ki donatım malzemeleri ihtiyaçlarımız oluyor hâliyle, bunlarla ilgili çalışmaları hem ulusal kaynaklardan, derneklerin katkılarını almaya çalışıyoruz, uluslararası kaynakları da yine buraya yerine göre yönlendirmeye çalışıyoruz. Türkçe kurslarının desteklenmesi, halk eğitim merkezlerinin pek çok kursiyerin katılımından dolayı onların sağlıklı bir şekilde eğitim görebilmeleri için hâliyle hem atölyelerinin olması gerekiyor hem de o atölyelerde tabii ki temrinlik malzemelerin olması gerekiyor. Bununla ilgili de tabii gelen projelerden buralara da kaynak aktarmaya çalışıyoruz ve bu anlamda eğitim çalışmalarımızı ana hatlarıyla yürütmeye çalışıyoruz.

Bilgilerimiz bunlardır, arz ederim efendim.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, teşekkür ederim.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Biz teşekkür ederiz.

BAŞKAN – Şimdi, ben arkadaşlara da söz vereceğim soruları varsa.

Tabii, Suriyeliler Türkiye’ye ilk geldiği andan itibaren geçici eğitim merkezleri çok daha aktifti, bugün 650 bin Suriyelinin 100 bin tanesi geçici eğitim merkezlerinde, 550 bin tanesi kendi özgün eğitimimiz içine alınmış. Bu iki yıl önce tersineydi, neredeyse yüzde 80’i geçici eğitim merkezlerindeydi.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Okullaşmayanlar daha azdı, evet.

BAŞKAN – Biliyorsunuz, geçici eğitim merkezlerinde Suriye müfredatı uygulanıyordu, ayıklanmış Suriye müfredatı uygulanıyordu netice itibarıyla ilk başta. Orada şöyle bir handikapla karşılaşıldı, tabii bu çocuklar bir yıl sonra, iki yıl sonra kendi ülkelerine dönecek olsalardı Suriye müfredatını almaları, öğrenmeleri normaldi ama görüldü ki süreç uzadı, dönüş süreçleri de belirsiz hâle geldi. Suriye müfredatlarıyla devam etmeleri durumunda Türk eğitim sistemine veya bizim eğitim sistemimize dâhil olmaları mümkün gözüküyor, çünkü Suriye müfredatı alıyorlar. Bu durumda geçici eğitim merkezlerinin sayısı azaltıldı, Türk eğitim sisteminin içine dâhil edildi. Bence bu doğru çalışmaydı, çünkü o çocuklar geçici eğitim merkezlerinde kendi eğitimlerini, çünkü kitapları kendi kitaplarıydı, öğretmenleri de yine bir şekilde Suriyeli öğretmenler tarafından bu eğitimler veriliyordu.

Şimdi, yalnız, tersine döndüğümüzde de şöyle bir soruyla karşılaştığımızı düşünüyorum: Biz Suriyelilere hâlâ geçici koruma statüsü veriyoruz. Niye böyle yapıyoruz? Çünkü Suriyelilerin eninde sonunda, güvenli bir Suriye oluştuktan sonra kendi ülkelerine dönmelerini istiyoruz. Onun için statülerini hâlâ geçici koruma olarak muhafaza ediyoruz. Bu çocuklar kendi ülkelerine döndüklerinde -ben o coğrafyada barışın, huzurun olacağını düşünüyorum- kendi kültürlerini unutmuş olmayacaklar mı ya da kendi dillerini unutmuş olmayacaklar mı? Bizim sistemimizin içine aldığımız -bence bizim sistemimize alınmasını doğru olarak kabul ediyorum- Suriyeli çocuklara kendi dillerini ve kendi kültürlerini öğrenmeleri anlamında ek derslerin verilmesi ve konmasının uygun olduğunu düşünüyorum. Millî Eğitimin böyle bir planlaması, bir düşüncesi var mı? Birinci sorum bu benim.

İkincisi, tabii, lisedeki standart düşüyor. Bizim kendi öğrencilerimizin, Türk öğrencilerin lisedeki... Yani ortaokulu bitiren her 100 öğrenciden kaç tanesi liseye devam ediyor; ortalama olarak, yaklaşık olarak bir rakam var mı elinizde? Hani, lise Suriyelilerde yüzde 26, Türk öğrencilerde ne kadar bu? Yüzde 55-60 civarında bir şey herhâlde.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Hayır, bizde daha fazladır yani lise eğitimi de zorunlu olduğundan dolayı Sayın Başkanım... Türk vatandaşlarını kastettiniz değil mi efendim?

BAŞKAN – Evet. Yüzde 80'e ulaştık mı?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Fazladır.

BAŞKAN – Fazla mıdır? Artık yüzde 100 müdür?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Çünkü zorunlu olduğundan dolayı malumunuz, hani, 4+4+4'le birlikte lise eğitimi de zorunlu oldu.

BAŞKAN – O zaman yüzde şeyi... Burada yüzde 26 lisede, düşük.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Tabii, onu ortaöğretimden, hani...

BAŞKAN – Benim sorum bu o zaman.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Yani biz, Sayın Başkanım, kendi vatandaşlarımızın da okullaşmasını sağlamak amacıyla hakikaten epey yoğun bir şekilde çalışıyoruz. Mesela bu anlamda dezavantajlı kitleler olarak, diyelim ki tarımda mevsimlik işçi olarak çalışan veya ailelerine katkıda bulunmak amacıyla yaz döneminde değişik bölgelere giden vatandaşlarımız oluyor. Biz onların okula zamanında dönmelerini sağlamak için çok özel çalışmalar yapıyoruz, artı...

BAŞKAN – Okullaşmayı anladım.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Bir cümleyle de...

BAŞKAN – Kıyas yapalım demiştik, kıyası anladık biz, tamam.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Anladım, bir cümleyle bir şey daha belirteyim. Mesela o durumda olanlarla ilgili, bulundukları bölgede en azından, hani, Suriyelilere geçici bir eğitim merkezi mantığımız var ya, bizim aslında kendi vatandaşlarımıza da... Diyelim ki Şanlıurfa'dan faraza bir başka vilayete göç etmiş ailesiyle birlikte.

BAŞKAN – “Gezici okul yapalım.” diyorsunuz.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Evet, bizim o anlamda gezici okullarımız var, öğretmenlerimiz var.

BAŞKAN – Ben Antalyalıyım. Zaten haziran ayı geldi mi, bizim Yörükleri hiç kimse durduramaz yani mayıs ayında hatta, mayısın sonunda, çocuğu varsa bile alıp gidiyor. O çocuğa mutlaka gezici bir eğitim vermek lazım yani.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Madem onlar okula gelemiyor, biz okulu onların ayağına götürelim şeklinde bir yaklaşımımız var bu anlamda. Şimdi...

BAŞKAN – Suriyeli öğrencilere...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Tabii, ana dillerini unutmamalarını biz arzu ediyoruz, kendi kültürlerini unutmamalarını biz arzu ediyoruz.

BAŞKAN – Arapça.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Bizim hazırlamış olduğumuz geçici eğitim merkezindeki ders çizelgelerinde zaten 15 saat Türkçe diye ifade ettik, Arapça da var. Arapça bazı sınıflarda 3 saat, bazı sınıflarda 2 saat olarak devam ediyor.

BAŞKAN – Geçici eğitim merkezlerinde var?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Tabii, geçici eğitim merkezlerimizde var. Şeyi de biz konuştuk...

BAŞKAN – Onların müfredatını Türk müfredatına çevirdiniz o zaman.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Tabii, mesela derslere bakacak olursak...

BAŞKAN – Çünkü başlangıçta Suriye müfredatıydı.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Geçici eğitim merkezlerinde 15 saat Türkçe var Sayın Başkanım, ortaokulda üç, sonrasında 2'ye düşüyor; 3 ve 2 olmak üzere değişiyor sınıfa göre. Arapça var, din kültürü var, matematik, fizik, kimya, biyoloji, beden eğitimi, görsel sanatlar, trafik ve ilk yardım, sağlık bilgisi.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Kaçınıcı sınıf?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Bu benim söylediğim mesela liselerin ders çizelgesinde.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Arapça kaç saat?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Arapça 2 saat.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Az.

BAŞKAN – Peki, Millî Eğitimin içindeki Suriyeli öğrencilere böyle bir...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Biz bunu kendi müfredatımıza uyguluyoruz ama Arapçayı seçmeli dersler kabilinden onların da seçme imkânı var. Arapçalarını da öğrenmeleri... Hatta bununla ilgili biz bir program çalışması da yaptık, henüz Talim Terbiyeden onu geçirmediğimiz yani Arapça programını. Ama bizim normal ortaokul ve liselerde -ortaokulda var mı, tam emin değilim ama- seçmeli Arapça dersleri var ama imam-hatip ortaokullarının da Arapça kitapları var.

BAŞKAN – Benim şahsi kanaatim yani bu Suriyeli çocuklara ilkokuldan itibaren, mesela resmi dilleri Arapçaysa Arapça konusunda mutlaka ders vermek gerekiyor.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Doğrudur.

BAŞKAN – Çünkü o coğrafyanın çocukları bunlar. Dili zaten unutmazlarsa kültürü de unutmuyorlar, beraberinde kültür de geliyor.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ama bir de acaba şey var mı, seçmeli Kürtçe dersi şansı?

BAŞKAN – Kürtçeyi tamamlıyorlar.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yok, oradan gelen hep Arap değil ki.

BAŞKAN – Resmî dili Kürtçe olanlar var mı? Suriye'nin resmî dili nedir?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) –Yüzde 50'si Kürtçe. Bu çocukların seçmeli Kürtçe dersi yok mu?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Seçmeli Kürtçe var ama ne kadar seçiliyor, nasıl seçiliyor, onunla ilgili bir bakarız.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Liselerde yok arkadaşlar ya.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GÖÇ VE ACİL DURUM DAİRE BAŞKANLIĞI ŞUBE MÜDÜRÜ SELAMİ İSKENDER – Ortaöğretim ve temel eğitim daha iyi bilir Sayın Vekilim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yok arkadaşlar, Kürtçe seçmeli ders yok.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Ben kitap hazırlık çalışmalarının olduğunu biliyorum Sayın Vekilim ama..

MAHMUT TANAL (İstanbul) – O çözüm sürecindeydi, doğru, o dönem Kürtçe hazırlık kitapları vardı, Kürdoloji Enstitüsü vardı Mardin Artuklu Üniversitesinde.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Çalışma yapıldı, evet.

BAŞKAN – Sizin halk eğitimde Arapça ve Kürtçe dersleriniz var mı, halk eğitim bünyelerinde?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Halk eğitimlerde açılabilir, evet, Arapça var. Kürtçeyle alakalı...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GÖÇ VE ACİL DURUM DAİRE BAŞKANLIĞI ŞUBE MÜDÜRÜ SELAMİ İSKENDER – Kürtçeyle ilgili herhangi bir şey yok.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Arapça var, Kürtçe yok. Yani orada da gelen Suriyeliler arasında bir ayrımcılık var.

AZİZ AYDINLIK (Şanlıurfa) – Gelen Suriyelilerin yüzde 50’si Kürt yani...

BAŞKAN – Ben sorumu sordum. Sizin sorularınız varsa sorularınızı alalım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Şimdi, bir: Bu okullaşmayla ilgili Şırnak’ta, Hakkâri’de, Şanlıurfa’da, Şemdinli’de ve özellikle İstanbul’da Suriyeliler çok dedik. Sultanbeyli’deki okullaşma oranı nedir bizim vatandaşlarımızla ilgili? Sultanbeyli’de kaç tane ilkokul, ortaokul, lise ve üniversitemiz var? Bunlara, imam-hatipler değil, hiçbir ayrıştırma yapmıyoruz. Sultanbeyli’de Suriyeli kaç aile yaşıyor?

BAŞKAN – Sultanbeyli belediye başkanı adayı mı olacaksınız?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sultanbeyli’de kaç tane Suriyeli var?

BAŞKAN – Kaç kişi oy kullanır?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ve bu Sultanbeyli’deki Suriyelilerin yani yabancıların Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu kapsamında olanlarla ilgili kaç tane okul ayrılmış durumda?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Bizim tarafımızdan, değil mi yani Millî Eğitim? Az önce bir farklı, özel şeyden bahsettiniz ya...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Evet, Millî Eğitim tarafından...

BAŞKAN – Sultanbeyli’deki Suriyeli öğrenci sayısı ve okullara devam ediliyor, bunlarla ilgili bilgi istiyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ve derslikleri ne kadar? Bu, örgün eğitimin içinde midir, yoksa ayrıca dışında mıdır?

BAŞKAN – Geçici eğitim merkezleri var mıdır?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Var mıdır? Teşekkür ediyorum.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Tamam, bunları bilahare herhâlde şey yapmamız gerekiyor.

BAŞKAN – Arkadaşlar, Mahmut Bey’in bu sorusunu yazılı olarak soralım, alalım, Mahmut Bey’e de iletelim.

Kilis’le ilgili rakamlar geldi. Sizinle ben paylaşayım, ben bir ara istedim şeyden önce. Kilis’te 32.255 Türk öğrenci varmış, 18.400 Suriyeli öğrenci millî eğitime ait okullara devam ediyor, 7 bin öğrenci de geçici eğitim merkezlerinde yani 25 bin öğrenci eğitime devam ediyor. İl Müdürünü arayıp şey yaptım. Yani hâlâ Türk öğrenci fazla bunu soruyorsanız.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – 7 bin fazla, fazla bir şey değil.

BAŞKAN – Bütün çocuklar bizimidir arkadaşlar, bütün çocuklar bizimidir. Biliyorsunuz, dün Dünya Çocuk Hakları Günü’ydü. Çocukların ülkesi, milleti olmaz yani bu eğitim süreçleri çok değerli süreçler. Biliyorsunuz, Antalya’da çok sayıda Suriyeli var, kayıt dışı Suriyeli de var. Ben Antalya Milletvekiliyim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Kayıt dışı ne kadar Antalya’da?

BAŞKAN – Kayıt dışını bilemeyiz. Kayıt içi 1.800. Çünkü Antalya, geçen de konuşmuştuk hani, Suriyelilerin kayıtlarına kapatılmıştı. Şimdi, orada tarımda çalışanlar var, farklı amaçlarla gelenler var. Tüm Suriyeli çocuklar kayıt oldukları, “GöçNet”e nerede kayıtlıysa, hangi ilde kayıtlıysa eğitime orada devam etmek zorundalar. Antalya’da “GöçNet”e kayıtlı olmadıkları için eğitime devam edemiyorlardı. Bir çocuğun eğitimin dışında kalması için bir mazeretin olmaması gerekiyor. Geçen yıl bu konuda

Komisyon olarak bir çalışma yaptık; geçen yıld, evet, geçen yılın başındaydı. Dedik ki: Bu çocuklarla ilgili kayıt şartı aramayın çünkü çocuk eğitime erişsin. Babasıyla, annesiyle ilgili, tamam, yapacağınız bir işlem varsa yapın ama çocuk oradayken bunu mutlaka alalım dedik ve netice itibarıyla Antalya'daki çocuklar başvuru durumunda yani Suriyeli çocuklar eğitim süreçlerine dâhil olabiliyor. Benim en son Millî Eğitimden aldığım rakam oydu, 7 bin civarında Suriyeli çocuk eğitime dâhil oluyor. Bütün çocukların eğitime dâhil olması gerekiyor.

Yine geçen haftalarda Adana Valiliğinin bir genelgesi vardı, çok spekülâtif bir şekilde kamuoyuna getirildi. Siz de biliyorsunuz, Valilik orada bir genelgede diyor ki: "Suriyeli çocukların herhangi bir kaydına bakılmaksızın eğitime erişimleri sağlanmalıdır." Böyle bir talimat yazmış okullara. Hemen farklı gazeteler, farklı siyasi mecralar "Ya, böyle bir şey olur mu? Çocuklar direkt okula alınacak. Valinin talimatı yanlış." falan dediler. Ben de burada basın açıklaması yaptım: Valinin talimatı gayet doğru. Çocukların eğitime dâhil olmaları için herhangi bir şartın olmaması gerektiğini düşünüyorum ne anneleri ne babaları ne ikametlerine bağlı olarak. Çünkü eğitim dışı kalan her çocuk bir şekilde ya terör kurbanı oluyor ya istismarın kurbanı oluyor veya farklı şekillerde bu çocuklar istismar edilebiliyor. Bu çocuklar ülkenin, insanlığın geleceği diye düşünüyorum ben.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Sayın Vekilim sormuştu "Kurs programı var mı Kürtçe?" diye. Arapçanın yanı sıra Kürtçe de var Sayın Vekilim.

BAŞKAN – Halk eğitimde var.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Bizim halk eğitimlerde var. Var olduğunu biliyordum. Zaman zaman bazı şeyler olduğundan dolayı...

BAŞKAN – Okullarda seçmeli ders var mı, bir de onu sorun.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Onu arkadaşımız soruyor. Yani Kürtçe kurs açılabilir, o anlamda bir engel yok.

BAŞKAN – Ben hatta çocuklara kendi dillerinde eğitimin zorunlu hâle getirilmesi gerektiğini düşünüyorum orada.

AZİZ AYDINLIK (Şanlıurfa) – Buradaki sayının mesela 460 bin olduğunu... Yüzde 50'sinin üzerinde daha fazlası Kürtçedir. Onun için bu tür şeyler çok önemli yani bu var mı, yok mu... Yazık yani şimdi madem eğitim diyoruz...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Evet, doğrudur.

BAŞKAN – Var mı Sayın Vekilim, sorunuz?

EROL KAVUNCU (Çorum) – Sayın Başkanım, kıymetli milletvekili arkadaşlarımız, Sayın Genel Müdürüm; gerçekten istifade ettik. O sunumun, o programın da güzelliklere, hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Kayıp bir nesil oluşmaması adına ve özellikle ülkemizin güvenliği açısından da gerçekten son derece önemli. Tabii ki herkes yerinde sağ olsun yani güzel bir tabirimiz var. Fakat anne babamızı biz seçmedik, yaşadığımız coğrafyayı biz seçmedik. Bu insanlar da öyle. Yüz milyonlarca insan... Dünyada en önemli 100 sorun varsa belki, bunların ilk 3'ünden bir tanesi göç sorunu yani bu insanların yaşadıkları coğrafyayı terk etmek zorunda olmaları ve bu yüz milyonlarca insanın, 7-8 milyarlık insanlık âleminde diğer insanların bu insanlara en büyük borcu, bizim borcumuz yani. Türkiye de en güzel şekilde organize olarak bu insanlara, bu misafirlerimize bu insanlık borcunu yerine getirmeye çalışıyor.

Bu vesileyle ben teşekkür ediyorum Genel Müdürüm.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Biz de teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN – Sayın vekillerim, var mı sizlerin eklemek istediğiniz, söylemek istediğiniz bir şey?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Yani liselerde Türkçe seçmeli ders var mı, yok mu, onu tam net...

BAŞKAN – Öğrenip bilgi verecek şimdi oradan.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Diğer Genel Müdürlük bünyesinde olduğu için onu şimdi öğreniyoruz.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GÖÇ VE ACİL DURUM DAİRE BAŞKANLIĞI ŞUBE MÜDÜRÜ SELAMİ İSKENDER – 10 tane öğrenci seçerse yapıyor.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Tamam, bizim kurslarda, halk kurslarında...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GÖÇ VE ACİL DURUM DAİRE BAŞKANLIĞI ŞUBE MÜDÜRÜ SELAMİ İSKENDER – Kurslarda da var bu, yaşayan diller ve lehçeler kursu olarak var.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Tamam, var.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GÖÇ VE ACİL DURUM DAİRE BAŞKANLIĞI ŞUBE MÜDÜRÜ SELAMİ İSKENDER – 10 tane dil varmış bunda.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Tamam, onda sorun yok.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GÖÇ VE ACİL DURUM DAİRE BAŞKANLIĞI ŞUBE MÜDÜRÜ SELAMİ İSKENDER – Kurmanci, Lazca...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Şeyi diyoruz: Örgün eğitimde var mı?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GÖÇ VE ACİL DURUM DAİRE BAŞKANLIĞI ŞUBE MÜDÜRÜ SELAMİ İSKENDER – Örgün eğitim de dendi, aynı şekilde “Örgün eğitimde de var.” diyor şu anda.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Kiminle görüşüyorsun?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GÖÇ VE ACİL DURUM DAİRE BAŞKANLIĞI ŞUBE MÜDÜRÜ SELAMİ İSKENDER – İlköğretimde daire başkanı.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Sayın Vekilim, ortaokullarda yani ikinci kademedede, yaşayan diller, lehçeler çerçevesi içerisinde seçmeli dersler arasında Kürtçenin Kurmanci lehçesi oluyor.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – İlkokulda?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Ortaokulda var efendim.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Lisede yok.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GÖÇ VE ACİL DURUM DAİRE BAŞKANLIĞI ŞUBE MÜDÜRÜ SELAMİ İSKENDER – Liseyi de ortaöğretim bize bağlı olmadığı için...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Peki, şeyi sorayım ben...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Ama bu anlamda genel bir bilgi size verebiliriz.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Tabii, tabii, iyi olur daha net bir bilgi.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Hem ilkokul hem ortaokul hem şeyde ne aşamada, onu bir not edelim.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Tabii, tabii, iyi olur.

Bir de şunu sorayım: Şimdi, bu eğitimler veriliyor, kalite araştırmaları yapılıyor mu yani Suriyeliler bu eğitimleri alıyorlar, memnuniyet oranları nedir, eğitimdeki kalite düzeyi nedir, bununla ilgili çalışmalar var mı?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Yani izleme değerlendirme kapsamında yapıyoruz biz bu çalışmaları. Yani Suriyelilere yönelik eğitim çalışmalarımızın muhakkak ki bir bölümünde, bir ayağında da bu izleme değerlendirme faslı oluyor Sayın Vekilim yani biz diyelim ki kurs veriyoruz ama bunun geri dönüşümü ne şekilde, bunun yansması ne şekilde, memnuniyet durumu nedir, fiziki durumlar ne şekilde olmuştur, öğretici veya hocayla ilgili şeyler... Bunları alıyoruz ve neticede, yerine göre çalışma sadece Genel Müdürlüğümüzün yaptığımız bir çalışmaysa aramızda değerlendiriyoruz ama bir kuruluşla birlikte yapmış olduğumuz bir çalışma içerisinde yer almışsa onlarla değerlendirerek, eksiklerimizi telafi etme anlamında bu izleme değerlendirme çalışmasını yapıyoruz.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bu konuda yayımlanmış bir çalışmanız varsa...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Yok yani işin gerçeği, bizim Suriyelilerin eğitimiyle alakalı çokça çalışmalarımız var, bununla ilgili deyim yerindeyse hiçbir yayınıımız da yok. Biraz çok görünür olmaktan kaçınıyoruz deyim yerindeyse, genel bir dengeyi de göz önünde bulundurarak. Ama yeni dönemde sanki kamuoyunun da bazı şeyleri bilmesinde yarar var diye düşünerek belki bunlarla ilgili bir çalışma yapabiliriz.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bu yapılsa sanırım, o ilkokuldan sonra, ortaokuldan, liseye doğru o sert düşüşler belki yaşanmaz. Neden ayrılıyorlar? Mesela ilkokuldaki oranlar iyi, ilköğretimdeki, sonrasında...

BAŞKAN - Sayın Vekilim, bir kısmı gerçekten göndermiyor, bir kısmı da... Buradaki şey şu: Aşağıdan gelenler artık liseye gidiyor ama bu çocukların bir kısmı 13 yaşında, 14 yaşında Türkiye'ye gelmişler. O çağdakilerin okullaşma oranı çok düşük, 13 yaşında ama 1'inci sınıfa gidenler, 2'nci sınıfa, 4'e yükseliyor. Tabii, mesela, bunu ölçmek lazım. İlk dört sınıfı Türkiye'de bitiren öğrencilerin ne kadarı ortaokula gidiyor mesela? Bunu ölçüp, sizin dediğiniz gibi bu şeyi görmek lazım.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Hangi nedenle gitmiyor? Mesela, bununla ilgili bir anket yapmaz lazım, bunu sormak lazım.

BAŞKAN – Acaba gerçekten yapısal bir sorun mu var, önceden kaynaklanan bir sorun mu var yoksa hakikaten yeni gelenler eğitime devam ediyor mu, bunu da görmek lazım.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – İşte bunu kendi sübjektif değerlendirmemizle değil de objektif anket, araştırma...

BAŞKAN – Ölçmek lazım.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Rakamlara dayalı olarak ortaya çıkması gerekir ama biz bununla ilgili araştırma yapıyoruz yani soruyoruz, velilere ulaşmaya çalışıyoruz. Bilimsel bir araştırma çerçevesinde değil benim söylediğim ama millî eğitim müdürlerimizle veya ilgili idarecilerle bir araya geldiğimizde bu konuyu gündeme getiriyoruz ve muhakkak ulaşalım, katılımı artırma anlamında çalışmalarımızı yoğunlaştıralım. “Sebepleri nedir?” diye sordüğümüzda da en birinci sebep olarak az önce de arz ettiğim gibi, Suriye’de ortaokulun ve lisenin zorunlu olmaması, öyle bir teamülün, alışkanlığın olmaması...

BAŞKAN –Suriyelilerin mobilitesi, hızlı mobiliteyi söz konusu Türkiye içerisinde, sürekli hareket hâline. Bunlar etkiliyor.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL - Onların farklı yerlere gidişleri de var.

Bir ciddi sebep de tabii ki ekonomik bir sebeptir Sayın Vekilim yani çocuğun bir an evvel bir yerlerde çalışmasını, çalışma imkânı bulursa çırak olsun, usta olsun, kalfa olsun, bir şekilde aileye katkıda bulunma arzusu yani bu iki temel sebep ama öncesine göre, biz, biraz daha bu anlamda adım adım mesafe alıyoruz. İnanıyorum ki şu an bizim ilköğretim 1’den başlatarak devam ettirdiğimiz öğrencileri de düşünecek olursak bunların okullaşma oranı da gelecek yıllarda kesinlikle artacaktır ama bununla ilgili de dediğiniz tarzda, bir izleme ve araştırmayı yapmamız gerekiyor.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Yapılsa bence sizin de önünüz aydınlanır, çok nitelikli bir çalışma olur diye düşünüyorum.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Doğrudur.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bir de bir başka konuyla ilgili bir şey diyeceğim.

Hayat Boyu Öğrenim Genel Müdürlüğüyle ilgili benim iki üç yıl önce bir ilişkim olmuştu, aramıştım Genel Müdürlüğünüzü. Bakın, şu andaki durumu bilmiyorum ama o zaman çok şaşırmıştım çünkü telefonlarınızdan ilgili bölüme bağlanmak çok zordu, imkânsızdı neredeyse, cevap verilmiyordu, bağlanmıyordu. Böyle bir önemli sorun yaşadım ve çok da şaşırdım. Şu anda devam ediyor mu bilmiyorum ama...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Yine bin deneyelim Sayın Vekilim.

BAŞKAN – Genel Müdür burada, sormak istediğiniz bir şey varsa.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – İnanın ki böyle bir sorun vardı, bilmiyorum giderildi mi?

Ayrıca halk eğitim kurumları size bağlı, biliyorum. Burada da önemli çalışmalar yapılıyor. O konuda da açıklayıcı bir şeyler söyleseniz. Ne yapıyorsunuz veya da neler yapacaksınız?

BAŞKAN – Şöyle yapalım mı: O konuyu bitince konuşalım. Konuyu bitirelim, kapatalım. Olmaz mı? Daha şey olur.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Olur, tamam, o da olur.

BAŞKAN – Ben, Sayın Genel Müdüre, Daire Başkanımıza, Şube Müdüre müteşekkür ediyorum.

Hakikaten -yedi yıllık bir süreç bu- yedi yılda eğitime erişim anlamında ciddi bir mesafe elde edilmiş, yaklaşık 700 bin Suriyeli çocuk eğitime devam ediyor. Bu sayı çok ciddi bir sayıdır, Finlandiya’daki, Danimarka’daki tüm öğrenci sayısından fazla Türkiye’de şu anda Suriyeli öğrenci

vardır. Ciddi bir şekilde millî eğitim sistemi üzerine, özellikle fiziki açıdan baskı ortaya çıkarmıştır ama Millî Eğitim Bakanlığımız, anladığım kadarıyla, bu konuda özellikle Suriyeli öğrencilerin yoğun olduğu illerde ciddi bir yatırım çalışması yaptılar, bu baskıyı minimize ettiler. İnşallah, çocukların tamamına eğitim sağlarız, ulaştırırız.

Tabii, eğitim süreçlerinde Suriyeli çocuklar kadar aynı sınıflarda okuyan Türk öğrenci çocukların da Suriyeli çocuklarla beraber uyum içerisinde yaşamaları çok önemli. Uyum, yalnızca azınlığın bir sorunu değil, göç edenlerin sorunu değil, göç edilen yerdeki, hedef ülkedeki toplumun da sorunu, her ikisinin beraber ortaya çıkarması lazım. Zaten “uyum” kelimesi de bizde biraz işteş bir kelime, her iki tarafın da bir adım atmasını gerektiren bir süreç. Türkiye’de de şu ana kadar, okullar da dâhil olmak üzere, ben çok büyük sorunların ortaya çıkmadığını görüyorum. Avrupa’da velilerin sığınmacı çocukları kendi okullarına istemediğine ve bu konuda da ciddi şekilde gösteriler yaptığına tanık oluyoruz. Türkiye’de bu konuda ufak tefek olaylar oluyor ama bir problem yok. İnşallah, bu süreci daha güzel bir şekilde sürdürürüz diye düşünüyorum.

Toplantıyı kapatıyorum.

Teşekkür ederim.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRÜ MEHMET NEZİR GÜL – Ben de hem Sayın Başkanımıza hem vekillerimize teşekkür ediyorum. Bizleri dinleme lütfunda bulundunuz.

Tabii, göç ve uyumla ilgili böyle bir komisyonun kurulmuş olması da bize güç katacaktır, ben ona kesinlikle inanıyorum. Sizlere intikal eden Suriyeliler veya diğer göçmenlerin eğitimiyle alakalı hususlarda her zaman için size intikal eden durumları bize iletmeniz, bize kesinlikle eksiklerin giderilmesi ve daha doğru adımların atılması anlamında güç katacaktır. Siz de bu anlamda bize destek oluyorsunuz zaten, muhakkak ki komisyonun varlığı da çok önemli olacaktır. Her zaman için bize ulaşmanız da mümkün.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Kapanma Saati: 14.07

